

RECENZE KNIHY

CVIČENÍ PRO LEPŠÍ UČENÍ OD EY VINGRÁLKOVÉ

Mgr. Bc. Jana Mironova Tabachová^{1,2}¹Ambulance klinické logopedky Mgr. Jitky Souškové Doleželové, Štefánikova 7, 741 01 Nový Jičín²Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého, Žižkovo náměstí 5, 779 00 Olomoucjana.tabachova@gmail.com

Může pohyb vést ke zlepšení čtení, psaní a počítání? Eva Vingrálková se nám ve své knize „Cvičení pro lepší učení“ snaží ukázat, že pohyb je klíčový prvek všech funkcí mozku. Pravidelným cvičením můžeme dosáhnout lepší paměti, pozornosti, motoriky, prostorové orientace, což následně povede k lepšímu učení. Kniha si klade za cíl předložit vysvětlení a rady pro rodiče, pedagogy, asistenty a jiné odborníky, jak s dětmi cvičit. Podstatou je, aby čtenář nahlížel na vývoj dítěte ze všech stran a komplexně se jej snažil podpořit. Do logopedické ambulance přicházejí stále častěji děti, které jsou nepozorné, mají problémy se začleněním do kolektivu, mají oslabené zrakové a/nebo sluchové vnímání, vykazují opoždění v hrubé i jemné motorice s následnými obtížemi v grafo-motorice, vykazují známky opožděného vývoje řeči v některé z jazykových rovin či je u nich diagnostikována vývojová dysfázie. Těmto dětem můžeme pomoci i jinak než pouze pravidelným procvičováním oslabené oblasti.

Z pohledu čtenáře můžeme knihu rozdělit na dvě části – teoretickou a praktickou. Teorii je věnováno pět krátkých kapitol. První kapitola je stručným uvedením do smyslových systémů, které musí spolupracovat, aby docházelo k adekvátní smyslové integraci. Autorka použila k interpretaci vztahu senzorycké integrace a učení pyramidu učení Williamsové a Shellenbergerové, která by měla být v povědomí všech odborníků pracujících s dětmi se specifickými potřebami. Druhá kapitola stručně charakterizuje tři základní smyslové systémy – hmat, propriocepci a vestibulární systém. Tyto tři systémy jsou nejdůležitější a tvoří podpůrný systém pro další smysly, dovednosti a schopnosti. Jednotlivé smyslové systémy autorka podrobněji popisuje ve své předchozí publikaci „Cvičení a terapie pro děti s autismem, Aspergerovým syndromem, ADD, ADHD, Poruchou smyslového zpracování

a jinými poruchami učení“. V následující kapitole je stručně popsán růst a vývoj mozku a charakterizována neuroplasticita, která je využívána při terapii u dětí. Informace v této části knihy slouží jako podklad pro čtvrtou kapitolu, která se věnuje primárním reflexům. Primární reflexy nám pomáhají přežít v prvních dnech po narození, ale po prvním roce signalizují nezralost ve fungování CNS a mohou být překážkou v učení. Autorka se zaměřila pouze na určité reflexy: Moroův reflex, asymetrický tonický šijový reflex, tonický labyrintový reflex, symetrický tonický šijový reflex, palmární reflex, Babkinův reflex, plantární reflex, spinální Galantův reflex, Babinského reflex, Landauův reflex, amfíbie reflex a vzpřimovací reflexy hlavy. Vybrané reflexy charakterizuje a uvádí vlivy jejich přetrvávání na rozvoj dítěte. Známky přetrvávání primárních reflexů se nemusí během vývoje dítěte projevit, nebo jsou přisuzovány jiným obtížím. První symptomy mohou být patrné až s nástupem do první třídy základní školy, kdy se dítě učí číst a psát. Pro nás logopedy může být zajímavým poznatkem, že děti, které mají obtíže při testu zaměřeném na diadochokinézu rukou, vykazovaly zpoždění ve vývoji řeči nebo docházely na logopedii. V poslední kapitole teoretické části autorka poskytuje návod, jak s dětmi cvičit při individuální i skupinové práci. Abychom dosáhli nějaké změny, je nezbytné každodenní cvičení. Pokud není možné cvičit každý den, tak alespoň pětkrát týdně. Bez této pravidelnosti nebude výsledek dostatečný. Na konci knihy je uvedena tabulka, která znázorňuje jednotlivé reflexy a k nim vztahující se inhibiční cviky. Cvičení tak můžeme zaměřit na inhibici konkrétního reflexu. V předškolním věku je však doporučováno zaměření na všechny oblasti vývoje, tedy cvičení všech uvedených cviků. Praktická cvičení jsou nejrozsáhlejší částí knihy. Každý cvik je podrobně popsán a doplněn fotografiemi. Na inhibici

Mgr. Bc. Jana Mironova Tabachová

primárních reflexů zde nalezneme 75 cviků a dalších 26 cviků se zaměřuje na zlepšení grafomotoriky.

Autorka si neklade za cíl čtenáře podrobně vzdělat, ale spíše poskytuje základní informace, které jsou nezbytné pro pochopení možných příčin obtíží při osvojování čtení, psaní a počítání. Teoretická

východiska se snaží autorka vždy uvést dostatečně srozumitelně i pro laika a vždy je doprovází praktickými příklady, aby měl čtenář možnost problematice porozumět. Kniha je velmi přínosná pro praxi právě tím, že větší část publikace obsahuje konkrétní cviky, které mohou jednotliví odborníci zakomponovat do své terapie.

Cviky jsou srozumitelně popsány, takže k jejich užívání není potřeba dalšího vzdělání. Pokud bychom se chtěli při terapii zaměřit na inhibici konkrétního reflexu, doporučuje autorka nejprve provést podrobnou diagnostiku, která by měla být v rukou odborníka.

Literatura

VINGRÁLKOVÁ, E.: *Cvičení pro lepší učení: vysvětlení a rady pro rodiče, pedagogy, asistenty a jiné odborníky, jak cvičit s dětmi*. Olomouc: Fontána, 2018. ISBN 978-80-7336-932-3.
